

SLOVAČKA

PROFIL EMITIVNOG TRŽIŠTA - IZDANJE 2016.

HRVATSKA
Puna života

OPĆI PODACI O TRŽIŠTU

Slovačka Republika je mala srednjoeuropska zemlja koja se nakon nastanka 1. siječnja 1993. (do tada dio Čehoslovačke) uspješno uključila u strukture Europske unije:

- 1. svibnja 2004. postala je članicom Europske unije
- 21. prosinca 2007. postala je članicom šengenskog prostora
- 1. siječnja 2009. ušla je u eurozonu.

Susjedne zemlje: Republika Češka, Republika Poljska, Ukrajina, Mađarska i Austrija.

Političko uređenje

Državno uređenje: republika.

Politički sustav: parlamentarna demokracija.

Teritorijalno-upravna podjela: osam regija, 79 okruga, 138 gradova, 2.933 općina.

Regije

- Bratislavská – 633.288 stanovnika
- Trnavská – 559.697 stanovnika
- Nitrianska – 682.527 stanovnika
- Trenčianska – 589.935 stanovnika
- Žilinska – 690.434 stanovnika
- Banskobystrická – 653.024 stanovnika
- Prešovská – 820.697 stanovnika
- Košička – 796.650 stanovnika

Površina: 49.035 km².

Najveći gradovi: Bratislava (glavni grad, 422.932 stanovnika), Košice (239.200), Prešov (89.959), Žilina (81.114), Banská Bystrica (78.758), Nitra (77.670), Trnava (65.596), Trenčín (55.698), Martin (55.687).

Stanovništvo (na dan 31. 12. 2015.) – 5.426.252; 2.780.170 žena, 2.646.082 muškaraca.

Dobna struktura

- 0 – 14 godina – 15,28 %
- 15 – 64 godine – 72,34 %
- 65 i više godina – 12,38 %

OPĆE KARAKTERISTIKE GOSPODARSTVA

Glavne industrijske grane – automobilska, kemijska i strojarska industrija, poljoprivreda. Do početka svjetske gospodarske krize, Slovačka se smatrala jednom od zemalja s najdinamičnijim rastom gospodarstva u srednjoeuropskom prostoru uglavnom zahvaljujući proizvodnji automobila. Automobilska industrija je najveći potencijal slovačkog gospodarstva.

Aktualno stanje gospodarstva

U 2015. BDP je iznosio 78.070,8 milijuna eura (indeks 103,3). Javni dug iznosio je 52,9 % BDP (53,9 % u 2014.). Deficit državnog proračuna pao je međugodišnje za više od trećine. Država je gospodarila s deficitom od 1,933 milijardi eura, što je u međugodišnjoj usporedbi zabilježilo pad za 33,9 %. Deficit javnih financija u 2016. bi trebao doseći 1,93 % BDP-a. Od 2017. do 2019. očekuje se postupno smanjivanje deficita: za 1,29 % u 2017. i za 0,44 % u 2018. U 2019. očekuje se višak na razini od 0,16 % BDP-a. Ministarstvo financija u 2016. očekuje ekonomski rast na razini od 3,2 % i u 2017. na razini od 3,3 %.

BDP po glavi stanovnika iznosi 14.000 eura. Stopa nezaposlenosti u 2015. bila je na razini 10,6 %. U rujnu 2016. nezaposlenost je dosegla 9,42 %, a u 2017. trebala bi pasti ispod razine 9,3 %. Prosječna nominalna mjesečna plaća zaposlenika u gospodarstvu u 2015. iznosila je 883 eura, a u drugom kvartalu 2016. iznosila je 901 euro. Prosječna stopa inflacije u 2015. bila je na razini - 0,3 %, a u rujnu 2016. na razini - 0,5 %.

Vanjskotrgovinska bilanca u 2015. predstavlja izvoz u vrijednosti od 67.679,9 milijuna eura. U usporedbi s 2014., ukupan izvoz povećao se za 4,6 % i uvoz u vrijednosti od

64.360,7 milijuna eura (međugodišnji rast za 7,2 %). Saldo vanjske trgovine za 2015. bio je aktivan u opsegu od 3.319,2 milijuna eura (za 1.383,2 milijuna eura manje nego u 2014.). Za osam mjeseci 2016., u usporedbi s istim razdobljem prošle godine, povećao se cjelokupan izvoz robe za 3,3 % na 45.220,7 milijuna eura, a cjelokupan uvoz povećao se za 3,3 % na 42.655,9 milijuna eura. Saldo vanjske trgovine bio je aktivan u opsegu 2.564,8 milijuna eura (za 52,5 milijuna eura više nego u istom razdoblju 2015.).

Utjecaj globalnih gospodarskih kretanja na domicilno gospodarstvo

Trenutačna gospodarska situacija relativno je dobra. Otvorena slovačka ekonomija ovisi ponajprije o uspjehu Europe kao cjeline. Spomenuta otvorenost, kao i ovisnost cijeloga gospodarstva o malom broju industrijskih grana, čini ju podložnom recesijskim utjecajima. Svjetska gospodarska kriza upozorila je na dvije problematične točke slovačkog gospodarstva – visoku ovisnost slovačke industrije o automobilskoj industriji te činjenicu da slovačka privreda u velikoj mjeri ovisi o inozemnoj potražnji.

U najbližem razdoblju očekuje se rast gospodarstva, ponajprije zahvaljujući daljnjoj velikoj investiciji u automobilskoj industriji (investitor je Jaguar Land Rover). Ova investicija trebala bi pomoći daljnjem smanjivanju nezaposlenosti koja je 2016. došla ispod magične granice od 10 %. Najavljen pozitivan razvoj u gospodarstvu trebao bi se oslikati i u potrošnji u domaćinstvima. Do određene mjere rast gospodarstva već neko vrijeme usporava europski embargo na trgovinu s Rusijom. U usporedbi s mnogim europskim zemljama situacija u Slovačkoj je zadovoljavajuća zahvaljujući stabilnom financijskom sektoru.

MEDIJI I OGLAŠAVANJE NA TRŽIŠTU

TV

(podaci prema istraživanju Market &Media & Lifestyle; prvi i drugi kvartal 2016.)

- TV Markíza – privatna televizija – najgledanija TV u Slovačkoj, pokrivenost cijela Slovačka, gledanost 51 %
- TV JOJ – privatna televizija – pokrivenost cijela Slovačka, gledanost 33 %
- RTVS1 – Slovačka državna televizija – pokrivenost cijela Slovačka, gledanost 26 %
- TA 3 – privatna televizija (slovački CNN) – pokrivenost cijela Slovačka, gledanost 1,8 %

Radio

(podaci prema istraživanju Market &Media & Lifestyle; prvi i drugi kvartal 2016.)

- Radio Slovensko 1 – slovački državni radio – pokrivenost cijela Slovačka, slušanost 17,8 %
- Radio Regina – slovački državni radio 2, pokrivenost cijela Slovačka, slušanost 6,3 %
- Radio Expres – privatni radio, pokrivenost cijela Slovačka, slušanost 19,4 %
- Fun radio – privatni radio, pokrivenost cijela Slovačka, slušanost 11,1 %
- Radio Jemné melódie (Dojmljive melodije) – privatni radio, pokrivenost cijela Slovačka, slušanost 7,7 %
- Radio Europa 2 – privatni radio, pokrivenost cijela Slovačka, slušanost 7,3 %
- Radio Vlna – privatni radio, pokrivenost cijela Slovačka, slušanost 5 %
- Anténa Rock – privatni radio, pokrivenost cijela Slovačka, slušanost 2,5 %

Tisak

Glavni dnevni listovi

(podaci prema istraživanju Market &Media & Lifestyle; treći i četvrti kvartal 2015.)

- Nový čas – čitanost 16 %, pokrivenost cijela Slovačka
- Plus 1 deň – čitanost 6 %, pokrivenost cijela Slovačka
- SME – čitanost 7 %, pokrivenost cijela Slovačka
- Pravda – čitanost 7 %, pokrivenost cijela Slovačka
- Hospodárske noviny – čitanost 3 %, pokrivenost cijela

Slovačka

- Új Szó (novine mađarske nacionalne manjine) – čitanost 2 %
- Šport – čitanost 5 %, pokrivenost cijela Slovačka
- Korzár – čitanost 2 %, regionalni dnevnik – istočna Slovačka
- Denník N – čitanost 2 %, pokrivenost cijela Slovačka

Glavni časopisi

(podaci prema istraživanju Market &Media & Lifestyle; treći i četvrti kvartal 2015.)

Tjednici

- Plus 7 dní – čitanost 9 %, pokrivenost cijela Slovačka
- Život – čitanost 6 %, pokrivenost cijela Slovačka
- Nový Čas pre ženy – čitanost 6 %, pokrivenost cijela Slovačka
- Báječná žena – čitanost 6 %, pokrivenost cijela Slovačka
- Eurotelevízia – čitanost 4 %, pokrivenost cijela Slovačka
- Slovenka – čitanost 4 %, pokrivenost cijela Slovačka
- Trend – ekonomski tjednik, čitanost 2 %, pokrivenost cijela Slovačka

Mjesečnici

- Zdravie – čitanost 7 %, pokrivenost cijela Slovačka
- Eva – čitanost 5 %, pokrivenost cijela Slovačka
- Záhradkár – čitanost 8 %, pokrivenost cijela Slovačka
- Emma – čitanost 5 %, pokrivenost cijela Slovačka
- Auto motor a šport – čitanost 3 %, pokrivenost cijela Slovačka

Specijalizirani tisak – turizam

- GEO – mjesečnik, naklada 23.000 primjeraka, pokrivenost cijela Slovačka
- Traveler – tromjesečnik, naklada 20.000 primjeraka, pokrivenost cijela Slovačka

Pregled najposjećenijih internetskih stranica

- www.sme.sk
- www.azet.sk/pokec.sk/
- www.zoznam.sk
- www.atlas.sk
- www.cas.sk
- www.topky.sk

- www.dennikn.sk
- www.pluska.sk
- www.aktuality.sk
- www.centrum.sk
- www.markíza.sk

- www.aktuality.sk
- www.cestovanie.sk
- www.dovolenka24.sk
- www.dobrodruh.sk

PROFIL EMITIVNOG TURISTIČKOG TRŽIŠTA

Slovaci su i u sezoni 2015. ponajprije odabirali provjerenе destinacije. Na godišnji odmor putovalo je oko 30 % građana. Putovali su većinom na jedan godišnji odmor tijekom godine u ljetnim mjesecima za vrijeme školskih praznika. Tradicionalno su orijentirani primarno na odmorіšne boravke na moru.

Oko 20 % slovačkih turista putuje u inozemstvo. Od ukupnog broja stanovništva organizirano je putovalo 11,5 % stanovnika. Približno 15 % stanovnika putuje na odmor u vlastitoj zemlji. Omjer godišnjih odmora u inozemstvu i vlastitoj zemlji bio je dulje vrijeme stabiliziran. Veću pro-

mјenu donijela je sezona 2015., u kojoj je značajno povećan interes za godišnje odmore u domaćim turističkim središtima i hotelima u kojima je godišnji odmor provelo 1,16 milijuna Slovaka. Izrazito povećan interes za domaće godišnje odmore početkom sezone bio je uglavnom zbog sigurnosne situacije u svijetu, koja je utjecala na odlučivanje gostiju.

Omiljene odmorіšne destinacije

U 2015. na odmor u inozemstvo organizirano je putovalo 624.695 slovačkih turista koji su ostvarili 5.526.159 noćenja; prosječan broj noćenja je 8,8.

Redoslijed stranih destinacija u organiziranom turizmu

RB	Zemlja	Dolasci	Indeks dolasci 2015./2014.	Noćenja	Indeks noćenja 2015./2014.	Prosječan broj noćenja
1	Bugarska	121.302	203,1	1.019.069	185,9	8,4
2	Turska	101.341	114,4	932.514	115,3	9,2
3	Hrvatska	100.202	92,0	1.362.664	160,5	13,6
4	Grčka	70.634	103,1	659.451	110,5	9,3
5	Italija	57.998	97,5	446.533	110,6	7,7
6	Španjolska	17.151	95,9	134.844	96,2	7,9
7	Egipat	16.650	68,7	153.141	86,9	9,2
8	Tunis	8.403	36,0	76.095	35,0	9,1

Izvor: Državni zavod za statistiku RS

Udjel slovačkih turista od ukupnog broja organiziranih putovanja u inozemstvo 2015.

Država	Udjel (%)	Država	Udjel (%)
Bugarska	19,4	Španjolska	2,7
Turska	16,2	Egipat	2,7
Hrvatska	16	Cipar	2
Grčka	11,3	Francuska	1,6
Italija	9,3	ostale zemlje	15,3
Austrija	3,5		

Izvor: Državni zavod za statistiku RS

Turistička sezona 2015. bila je pod utjecajem komplicirane političko-ekonomske situacije u Grčkoj, enormnog broja imigranata u Europi, kao i terorističkih napada u odmoršnim odredištima (Tunis). Navedene činjenice znatno su utjecale na daljnje odlučivanje Slovačka o mjestu njihovog godišnjeg odmora. Nakon terorističkih napada u Tunisu (do tada tražena destinacija), gotovo sve slovačke putničke agencije potpuno su prestale prodavati Tunis. Egipat je kao nestabilna destinacija zabilježio manjak interesa. Zanimljivo je da je povećani interes bio za Grčku i Tursku u koje se, prema izjavama putničkih agencija, preusmjerila većina prvotnih interesenata za Tunis i Egipat. Poteškoće s izbjeglicama, prijetnja izlaska Grčke iz EU i zatvorene banke nisu utjecale na smanjenje interesa za posjet Grčkoj.

Slovaci su uglavnom putovali u Bugarsku (koja je u sezoni 2015. zabilježila veliki *boom* i postala najposjećenija odmoršna destinacija u organiziranom turizmu), Tursku, Hrvatsku, Grčku i Italiju. Hrvatska je dominirala u individualnim dolascima s vlastitim automobilskim prijevozom, odnosno autobusom te je i u 2015. ostala najtraženija inozemna destinacija.

U inozemstvo organizirano putuje približno 11,5 % ukupnog broja stanovnika. Većina omiljenih destinacija su „leteće“ destinacije, koje posjećuju isključivo organizirano. U zrakoplovnim destinacijama (Bugarska, Turska, Grčka, Egipat, Tunis, Španjolska) navedene brojke predstavljaju manje-više konačne brojke slovačkih turista. Iznimka je Hrvatska koja spada među omiljene destinacije Slovačka i u organiziranom, ali uglavnom u individualnom turizmu. Većinu slovačkih turista u Hrvatskoj čine upravo individualni turisti. Njihov rast u posljednje tri godine bio je enorman i stalno traje.

	organizirano (%)	individualno (%)
Hrvatska	25	75
Grčka	73	27
Bugarska	82	18
Italija	54	46
Španjolska	85	15
Tunis	98	2
Turska	88	12
Egipat	99	1

Izvor: Državni zavod za statistiku RS

Komparativne prednosti/nedostaci omiljenih destinacija s gledišta organizatora putovanja/gostiju

Hrvatska

Prednosti	Nedostaci
<ul style="list-style-type: none"> generacijski omiljeno odredište – već godinama turistička destinacija broj jedan za provođenje obiteljskog godišnjeg odmora omiljena destinacija slovačkih nautičara dobra pristupačnost iz Slovačke razvedena obala, lijepe plaže, čistoća mora, ekološka očuvanost, ljepota krajolika sigurnost, gostoljubivost, bliskost jezika izvrsna mreža autocesta 	<ul style="list-style-type: none"> vremenske prilike (iako se radi o okolnostima <i>vis major</i>) nedovoljna ponuda zabave (npr. <i>aquapark</i>)

Grčka

Nedostaci
<ul style="list-style-type: none"> zračni promet s obzirom na veću udaljenost koji značajno povećava troškove godišnjeg odmora prijevoz, prvenstveno za individualne turiste koji putuju automobilom (problematici uvjeti prijevoza kroz tranzitne zemlje – Bugarska, Rumunjska) relativno visoka vanpansionska potrošnja kategorizacija hotela ne odgovara uvijek europskim standardima nova situacija koja proizlazi iz trenutačne izbjegličke krize – veliki broj izbjeglica, uglavnom na grčkim otocima

Italija

Prednosti	Nedostaci
<ul style="list-style-type: none">• tradicionalna destinacija primarno orijentirana na kulturni turizam, ali i za ljetni godišnji odmor• široka ponuda aranžmana (<i>aquaparkovi</i> na moru, ponuda eno-gastro turizma)	<ul style="list-style-type: none">• pretrpane plaže uglavnom bez zelenila• u glavnoj turističkoj sezoni prometni zastoji na autocestama

Bugarska

Prednosti	Nedostaci
<ul style="list-style-type: none">• cijene	<ul style="list-style-type: none">• zračni prijevoz povećava cijenu godišnjeg odmora nerazmjerno troškovima boravka• prijevoz autobusima i automobilima je neugodan• mreža cesta koje nisu na potrebnoj razini

Turska

Prednosti	Nedostaci
<ul style="list-style-type: none">• dobar odnos cijene i kvalitete usluga• destinaciji sa stabilnim vremenom• dobra opremljenost odmarališta i atrakcija za djecu• <i>all inclusive</i> ponuda	<ul style="list-style-type: none">• sigurnosna situacija u regiji i samoj Turskoj

Egipat i Tunis

Prednosti	Nedostaci
<ul style="list-style-type: none">• povoljne cijene (zračni prijevoz poskupljuje jeftine aranžmane)• duga ljetna sezona s garancijom lijepog vremena	<ul style="list-style-type: none">• loša higijena i često niska kvaliteta usluga uglavnom u nižim kategorijama• političke turbulencije te terorizam u regiji

Češka

Prednosti	Nedostaci
<ul style="list-style-type: none">• standardni uzajamni odnosi stanovnika Češke i Slovačke• obiteljske veze• izvanredno dobro poznavanje zemlje• nepostojeća jezična barijera• sigurnost	<ul style="list-style-type: none">• nema dovoljno vodenih površina za ljetni godišnji odmor

Mađarska

Prednosti	Nedostaci
<ul style="list-style-type: none">• mala udaljenost i pristupačnost	<ul style="list-style-type: none">• relativno visoke cijene smještaja i vanpansionske potrošnje koje su djelomično kompenzirane slabijim tečajem forinte u odnosu na euro

Austrija

Prednosti	Nedostaci
<ul style="list-style-type: none">• ponajprije zimska turistička destinacija• kvalitetno opremljeni skijaški centri i kvalitetne usluge	<ul style="list-style-type: none">• relativno visoke cijene

Navike putovanja

Preferirana vrsta prijevoza

- zrakoplovom – 45 %
- autobusom – 15 %
- automobilom – 38 %
- vlakom – 2 %

Način organiziranja odmora može se podijeliti na odlazak preko agencija 55 %, individualno 35 % i 10 % preko interneta. Za hrvatske destinacije udjel bukiranja preko turističkih agencija iznosi 25 %, individualno 60 %, a putem interneta 15 %.

Preferirana vrsta smještaja u inozemstvu

- hoteli – 75 %
- privatni smještaj – 23 %
- kampovi – 2 %

Svake godine povećava se zanimanje za hotele više kategorije s *all inclusive* ponudom. Interes za privatni smještaj u Hrvatskoj i dalje je visok.

Glavni motiv putovanja slovačkih turista je godišnji odmor koji traje od osam do 14 dana, uglavnom u srpnju i kolovozu tijekom školskih praznika (oko 60 %). Najrašireniji i dalje ostaje klasičan odmor na moru (interes za nautiku i sportske aktivnosti). Ostali motivi putovanja su opuštanje, kulturni i izletišni odmor, vikend izleti u europske velegradove, kulturne manifestacije, rekreacijske aktivnosti, posjet obitelji i prijateljima, *shopping* turizam i službena putovanja.

Glavni motivi putovanja kod dugih boravaka u inozemstvu u 2015.

- rekreacijski odmor na moru i sport – 76,7 %
- posjet rodbini i prijateljima – 12,5 %
- izleti – 6,9 %
- agroturizam – 0,9 %
- *wellness* – 0,4 %
- kultura – 0,3 %
- sport – 0,2 %
- ostali motivi – 2,2 %

Glavni motivi putovanja kod kratkih boravaka u inozemstvu u 2015.

- rekreacijski odmor i sport – 19,8 %
- posjet rodbini i prijateljima – 29,5 %
- izleti – 36,6 %
- agroturizam – 5,4 %
- ostali motivi – 8,7 %

Izvor: Zavod za statistiku RS

Trošak za godišnji odmor za jedan boravak prosječno iznosi od 500 do 1.000 eura po osobi.

Pregled organizatora putovanja

Vodeći organizatori putovanja

- Globtour Group	www.globtour.sk
- Satur Travel	www.satur.sk
- TIP Travel	www.tiptravel.sk
- Koala Tours	www.koala.sk
- Hydrotour	www.hydrotour.sk
- CK Fifo	www.fifo.sk
- Turancar	www.turancar.sk
- Aeolus	www.aeolus.sk

Svi navedeni organizatori putovanja u ponudi uglavnom imaju i hrvatske destinacije.

Organizatori putovanja specijalizirani za Hrvatsku

- CK Aquamarin	www.aquamarin.sk
- Intermedial	www.intermedial.sk
- N.I.K. Slovakia	www.nik-slovakia.sk
- CK More	www.more.sk
- Pegas Tour	www.pegastour.sk
- RIA Tour	www.riatourck.sk
- Sun Travel	www.suntravel.sk
- Trgoturs	www.trgoturs.sk
- Ferrotour	www.ferrotour.sk
- CK May Way	www.myway.sk
- CK Atlas Adria	www.atlas-adria.sk
- CK Franka	www.ckfranka.sk
- Maestral Travel	www.maestraltravel.sk
- Vítkovice Tours.SK	www.ckvt.sk
- Adriahome	www.adriahome.com
- Jomatour	www.jomatour.sk
- CK Afrodita	www.ckafrodita.sk
- D-Etrac	www.detrac.sk

Ostali specijalisti

- putovanje za mlade do 26 godina – CKM 2000 Travel
- nautički turizam – CK My Way, Felyma Yacht, Maxo Yachting, CK More
- egzotiku, turistička putovanja – CK Bubo
- ronjenje – Pro Dive
- vjerski turizam – Pax Tour
- dječje kampove – CK Úsmev, Cevarm
- sportske manifestacije – Super Mars
- automobiliste – CK Auto Tour
- putovanja omladine, jezične tečajeve – CKM 2000 Travel
- kampove – Jomatour
- VIP klijentela – VIP Travel

Analiza emitivnog potencijala tržišta

Situaciju na slovačkom turističkom tržištu, koja je u nekoliko zadnjih godina bila stabilizirana i bez većih promjena, djelomično je promijenila sezona 2016. Nepovoljna geopolitička situacija u svijetu, prijatna turističkih napada te izbjeglička kriza koja stalno traje, utjecali su na ovogodišnju turističku sezonu. Preliminarne procjene ovogodišnje „neobičajene“ sezone najavljuje smanjeni broj putovanja na odmor u inozemstvo, što je promjena u usporedbi s proteklom godinom kada se udjel načina putovanja na godišnji odmor već nekoliko godina nije mijenjao. Promjena je i činjenica da su velika konkurencija etabliranim stranim odmorišnim destinacijama već protekle godine postala domaća turistička odmorišta, primarno zbog sigurnosti. Potvrđuju to i objavljeni rezultati Slovačke agencije za turizam koja navodi da je u srpnju godišnji odmor u Slovačkoj provelo 304.000 domaćih posjetitelja, što je 19 % više nego u istom razdoblju prošle godine.

Unatoč činjenici da je slovačko tržište relativno malo, ono ima svoj potencijal, a Slovaci rado putuju. Na broj turista u narednim godinama primarno će utjecati sigurnosna situacija u svijetu, kao i kupovna moć stanovništva. Može se očekivati da će se broj individualnih turista povećavati (što je već nekoliko godina trend za putovanja u Hrvatsku) i da će Hrvatska, kao tradicionalna destinacija Slovaka, zadržati svoju poziciju destinacije broj jedan.

Omiljene odmorišne destinacije

Prema preliminarnim procjenama turističkih agencija za ovogodišnju sezonu, Slovaci su ponajprije odabirali tradicionalne, provjerene i sigurne destinacije. Najveći interes u organiziranom turizmu bio je već tradicionalno za boravke na moru. Veliku konkurenciju etabliranim stranim odmorišnim destinacijama predstavljala su i domaća turistička odredišta. Interes Slovaka izrazito se povećao za odmore u domaćim turističkim odredištima prvenstveno zbog sigurnosti.

Uglavnom su putovali u Bugarsku, Grčku, Italiju i Španjolsku, ali ponajprije u Hrvatsku (apsolutne brojke za svaku od destinacija za sada nisu na raspolaganju). Najveći pad interesa zabilježila je Turska (koja je u posljednjih nekoliko godina bila najposjećenija avionska destinacija u organiziranom turizmu), a Egipat i Tunis, kao nestabilne destinacije zabilježile su, kao i prošle godine, izrazitiji pad interesa.

U sezoni 2016., nije došlo do značajnijih promjena u redoslijedu omiljenih destinacija. Veća promjena zabilježena je u kriterijima odabira odmorišne destinacije. Glavni kriterij bila je primarno sigurnosna situacija u odabranoj destinaciji, dok je u prethodnim godinama glavni kriterij bila cijena aranžmana, kvaliteta i garancija dobrog vremena.

Pregled organizatora putovanja

Tržišni lideri se u 2016. nisu promijenili. Na slovačkom tržištu godinama djeluju provjereni i etablirani organizatori putovanja i putničke agencije i nije bio zabilježen stečaj niti jednog turističkog subjekta.

Određene probleme zabilježile su putničke agencije Hechter Slovakia i CK Kvalita. Tijekom sezone došlo se do saznanja da nemaju sklopljeno osiguranje za slučaj stečaja putničke agencije. Ovo osiguranje putničkim agencijama u Slovačkoj proizlazi temeljem zakona.

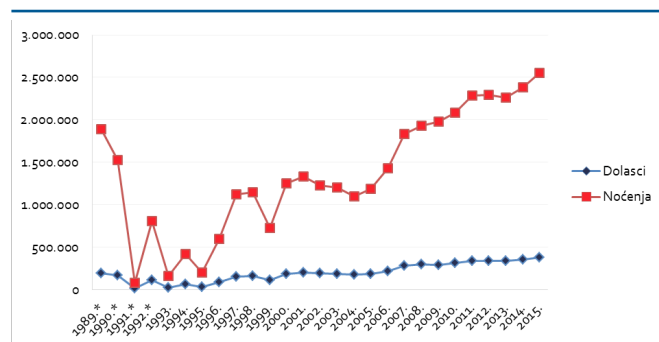
U posljednje vrijeme sve popularnije postaju *online* putničke agencije. Među najvećima je invia.sk.

PROCJENA UDJELA TRŽIŠTA U UKUPNOM HRVATSKOM TURISTIČKOM REZULTATU

SLOVAČKA	Dolasci			Noćenja		
	apsol.	indeks	1989.=100	apsol.	indeks	1989.=100
1989.*	192.680		100	1.893.043		100
1990.*	171.349	89	89	1.524.570	81	81
1991.*	12.322	7	6	82.493	5	4
1992.*	107.755	874	56	806.176	977	43
1993.	23.327	22	12	161.472	20	9
1994.	59.048	253	31	417.948	259	22
1995.	27.071	46	14	200.228	48	11
1996.	84.000	310	44	600.000	300	32
1997.	153.930	183	80	1.119.837	187	59
1998.	161.664	105	84	1.142.600	102	60
1999.	107.629	67	56	723.090	63	38
2000.	187.344	174	97	1.249.188	173	66
2001.	202.905	108	105	1.335.005	107	71
2002.	191.176	94	99	1.223.480	92	65
2003.	187.955	98	98	1.204.963	98	64
2004.	176.294	94	91	1.100.947	91	58
2005.	184.891	105	96	1.183.499	107	63
2006.	217.986	118	113	1.428.346	121	75
2007.	280.586	129	146	1.831.655	128	97
2008.	299.318	107	155	1.927.093	105	102
2009.	292.450	98	152	1.974.402	102	104
2010.	310.031	106	161	2.084.013	106	110
2011.	335.021	108	174	2.282.066	110	121
2012.	337.429	101	175	2.294.100	101	121
2013.	337.035	100	175	2.258.279	98	119
2014.	355.000	105	184	2.382.996	106	126
2015.	380.942	107	198	2.550.018	107	135

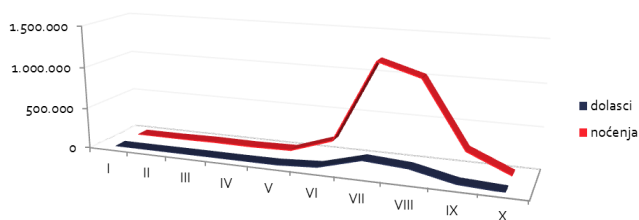
Izvor: DZS

Dolasci i noćenja slovačkih turista, razdoblje 1989. - 2015.

REZULTATI ZA RAZDOBLJE SIJEČANJ – LISTOPAD 2016. PREMA SUSTAVU eVisitor

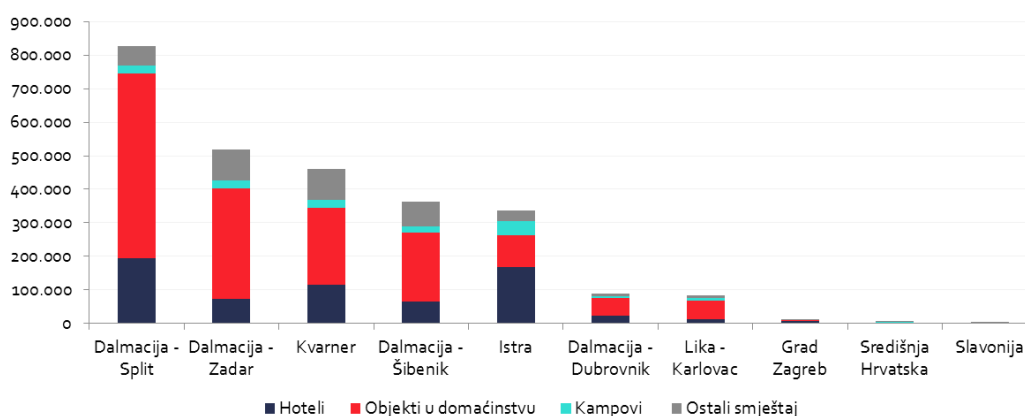
Dolasci i noćenja slovačkih turista, I. - X. 2016.

Top deset gradova/općina po noćenjima

Grad/općina	noćenja
Baška Voda	120.574
Vodice	111.136
Crikvenica	103.363
Šibenik	88.170
Gradac	80.994
Podgora	78.446
Zadar	75.591
Makarska	73.052
Tučepi	61.554
Baška	60.465

Noćenja slovačkih turista prema vrstama smještaja i klasterima, I. - X. 2016.

Dolasci i noćenja po klasterima

Klaster	dolasci	noćenja
Dalmacija - Split	108.401	826.174
Dalmacija - Zadar	70.293	519.772
Kvarner	72.152	461.172
Dalmacija - Šibenik	48.476	361.785
Istra	54.977	337.352
Dalmacija - Dubrovnik	12.130	88.203
Lika - Karlovac	19.447	84.561
Grad Zagreb	5.620	10.143
Središnja Hrvatska	2.698	4.467
Slavonija	861	1.797
Ukupno	395.055	2.695.426

Dolasci po dobi i spolu

Dobna skupina	muškarci	žene
0-14 godina	10,0%	9,9%
15-24 godina	5,0%	6,0%
25-34 godina	8,2%	9,1%
35-44 godina	12,3%	11,7%
45-54 godina	7,5%	6,9%
55-64 godina	4,8%	5,0%
65-74 godina	1,6%	1,7%
75 i više godina	0,2%	0,2%

Aktualni imidž Hrvatske

Hrvatska je na slovačkom tržištu veoma dobro etablirana te predstavlja tradicionalnu, omiljenu turističku destinaciju kojoj se Slovaci već generacijski vraćaju. Usprkos jakoj konkurenciji, Hrvatska je već šesnaest godina zaredom turistička destinacija broj jedan.

Omjer individualnog i organiziranog turizma u posljednjem razdoblju izrazito se mijenja u korist individualnog turizma. Pretpostavka je da će u sezoni 2016. omjer biti znatno u korist individualnih dolazaka. Razlozi ovog trenda proizlaze uglavnom iz činjenice da Slovaci dobro poznaju hrvatske destinacije, ponuda boravaka na internetu je široka, a s obzirom na zemljopisnu blizinu i prema vremenskim prilikama mogu se odlučiti u zadnjem trenutku.

Zastupljenost Hrvatske u programima organizatora putovanja

U 2016. zastupljenost Hrvatske u programima slovačkih organizatora putovanja i nadalje ostaje velika i raznovrsna. Svi veliki organizatori putovanja nude široki spektar hrvatskih destinacija, kao i široku ponudu programa. Zastupljenost hrvatske turističke ponude u katalozima organizatora putovanja i putničkih agencija i dalje ostaje glavni dio kataloške ponude većine slovačkih organizatora putovanja i u nadolazećem razdoblju.

Većina putničkih agencija navodi da su hrvatski odmorišni aranžmani u ovogodišnjoj sezoni bili među najprodavanijima. Očekuju rezultat minimalno na razini prošle godine, neki čak navode povećanje rezultata (preliminarne procjene ovogodišnje sezone najavljuju smanjenje broja Slovaka koji su putovali na odmor u inozemstvo).

Zrakoplovna povezanost s Hrvatskom

Zbog blizine nema zrakoplovnih čartera sa slovačkog tržišta. Većina Slovaka putuje automobilom.

Već treću godinu zaredom ne postoji niti redovna sezonska avionska veza iz Slovačke za Hrvatsku. Na proljeće 2014. otišla je u stečaj slovačka aviokompanija Danube Wings koja je proteklih godina osiguravala redovite sezonske letove iz Bratislave za Zadar, Split i Rijeku te iz Košica za Split. Najbliža avionska veza moguća je s bečkog aerodroma Schwechat, što znatno poskupljuje cijenu avio-karata.

Povećanjem zahtjeva Slovaka za udobnijim putovanjem, raste i interes za avionskim prijevozom. U sezoni 2016. dio turista pokazao je interes i za avionsku vezu s Hrvatskom (s obzirom na pune autoceste, kada je put iz Slovačke trajao nekad čak i 15 sati). Upitno je kako će odsutnost redovitog sezonskog avionskog prijevoza iz Slovačke u budućnosti utjecati na broj slovačkih turista u Hrvatskoj.

Autobuseri

Autobusni prijevoz iz Slovačke u hrvatske destinacije osiguravali su primarno organizatori putovanja (najviše Globtour Group, redovite sezonske linije za cijelu obalu) prema vlastitom programu prodaje. Autobusni prijevoz koriste i individualni turisti bez kupovine aranžmana. Kompanija SAD (Slovenská autobusová doprava) osiguravala je redovite sezonske linije od lipnja do rujna za Šibenik, Split, Omiš i Makarsku. Posljednjih godina interes za autobusnim prijevozom na veće udaljenosti pada pa postoji pretpostavka da će se ovaj trend nastaviti i u budućnosti.

Individualni promet

Zbog blizine destinacije i odlične mreže autocesta u Hrvatsku se najviše dolazilo individualno.

PREDVIĐANJA ZA 2017.

TURISTIČKA SEZONA 2017. – OPĆI POKAZATELJI

Razvoj turizma u 2017. bit će određen ponajprije razvojem sigurnosne situacije u svijetu. Stručnjaci očekuju da interes turista za godišnje odmore u inozemstvu neće padati. Za hrvatske destinacije, slovački turistički stručnjaci su optimistični i očekuju da će se broj turista još povećavati.

Preliminarna procjena redoslijeda omiljenih destinacija

I nadalje se očekuje da će Hrvatska zadržati svoju dominantnu poziciju na ljestvici omiljenih odmorišnih destinacija. Ne očekuje se značajna promjena redoslijeda destinacija. Od konkurentnih destinacija i dalje se očekuje interes uglavnom za klasične destinacije slovačkih turista Grčku, Bugarsku i Italiju.

Prognoze organizatora putovanja

Organizatori putovanja očekuju da će ponajprije provjerenе tradicionalne destinacije slovačkih turista (Hrvatska, Bugarska, Grčka, Italija) ostati u središtu interesa. Promjenu u odabiru očekuju u regijama s nestabilnom situacijom (Turska, Tunis, Egipat), od kuda se interes počinje premještati u Dubai, Oman i Arapske Emirate.

TURISTIČKA SEZONA 2017. – HRVATSKA

Okvirna procjena ukupnog broja dolazaka i noćenja

Izgledno je zadržavanje vodećeg tržišnog mjesta na slovačkom tržištu. U sezoni 2017. može se očekivati da će Hrvatska pod optimalnim uvjetima zadržati minimalno razinu prometa iz 2016., ili višu. Očekuje se povećanje udjela uglavnom individualnih turista.

Najave zastupljenosti Hrvatske u programima organizatora putovanja

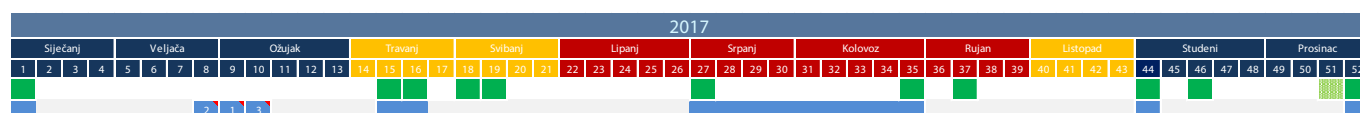
Turistički stručnjaci pretpostavljaju da će hrvatska turistička ponuda ostati glavna u kataloškoj ponudi većine slovačkih organizatora putovanja.

Svi odlučujući slovački organizatori putovanja i dalje u svojim programima žele nuditi širok spektar hrvatskih destinacija, kao i široku ponudu aranžmana.

Mjere koje bi prema mišljenju organizatora putovanja trebalo poduzeti u 2017.

- Unapređivati usluge i infrastrukturu.
- Povećati *all inclusive* ponudu.
- Smanjiti prerani stop buking.
- Proširiti turističku ponudu i obogatiti ju potrebama djece i mlađe generacije (noćni život, kulturna događanja, atrakcije za djecu).
- Uvesti popuste za djecu.
- Prilagoditi cijene realnoj vrijednosti usluga i tržišnim okolnostima.

Kalendar praznika i blagdana

■ državni praznik - radni dan
 ■ državni praznik - neradni dan
 ■ školski praznik

Državni praznici i vjerski blagdani (Public Holidays)	2017.	Dan u tjednu	Tjedan u godini
Dan neovisnosti Slovačke/Nova godina (New Year's Day and Independence Day of the Slovak Republic)	1.1.2017	Nedjelja	52(1)
Sv. tri kralja (Epiphany)	6.1.2017	Petak	1
Veliki petak (Good Friday)	14.4.2017	Petak	15
Uskrsni ponedjeljak (Easter Monday)	17.4.2017	Ponedjeljak	16
Praznik rada (Labour Day)	1.5.2017	Ponedjeljak	18
Oslobođenje republike (Liberation of the Republic)	8.5.2017	Ponedjeljak	19
Dan sv. Ćirila i Metoda (Saint Cyril and Methodius Day)	5.7.2017	Srijeda	27
Dan slovačkog ustanka (Anniversary of the Slovak National Uprising)	29.8.2017	Utorak	35
Dan osnutka Slovačke republike (Day of Constitution of the Slovak Republic)	1.9.2017	Petak	35
BDM Žalosna (Our Lady of the Seven Sorrows)	15.9.2017	Petak	37
Svi sveti (All Saints)	1.11.2017	Srijeda	44
Day of Freedom and Democracy of the Slovak Republic	17.11.2017	Petak	46
Badnjak (Christmas Eve)	24.12.2017	Nedjelja	51
Božić (Christmas Day)	25.12.2017	Ponedjeljak	52
Sv. Stjepan (St. Stephen's Day)	26.12.2017	Utorak	52

Izvor: <https://www.mzv.sk/>

Školski praznici	2017.		
	Početak	Kraj	
Božićni praznici i Nova godina	23.12.2016	5.1.2017	
Zimski praznici - Banská Bystrica, Žilina, Trenčín	27.2.2017	3.3.2017	2
Zimski praznici - Košice, Prešov	6.3.2017	10.3.2017	3
Zimski praznici - Bratislava, Nitra, Trnava	20.2.2017	24.2.2017	1
Proljetni/Uskršnji praznici	13.4.2017	18.4.2017	
Ljetni praznici	3.7.2017	31.8.2017	
Jesenski praznici	30.10.2017	31.10.2017	
Božićni praznici i Nova godina	23.12.2017	5.1.2018	

Izvor: Eurydice